

# Släktforskarnas årsbok

## 2002

### Inga tråkiga kvitton

Länsräkenskaperna är en guldgruva – bara man vet hur de ska användas.

### Olof Broman och hans Ättqvisl

Om prosten som lade grunden till släktforskningen i Hälsingland.

### Sök också i de udda källorna!

Ryske soldaten Zacharoff's liv kunde kartläggas med brödmönsterrullor.

### Blev han mördad med arsenik?

Ett egendomligt dödsfall i skånska Hörja 1810 satte häradsrätten på prov.

### Nordborna som dog i Västindien

Kyrkböckerna för svenska kolonin Saint-Barthélemy finns i behåll – i Frankrike.

### Om att skilja sig förr i tiden

Skilsmässor var förr vanligare än många tror, visar domkapitlens protokoll.

### Spanska sjukans härjningar

För bara drygt 80 år sedan härjade en epidemi i Sverige som tog 40.000 liv.

# Innehåll

## **Länsräkenskapernas verifikationer – inga tråkiga kvitton.**

Länsräkenskaperna är mäktiga volymer, ofta på flera tusen sidor, som förvaras i landsarkiven. De är fyllda med olika räkenskaper och kvitton. Det låter tråkigt, men är en guldgruva för släktforskare.

Av *Maud Lindeberg*, Stockholm ..... 9

## **Släkten Moderus och Modéer. En prästsläkt från Moheda i Småland.**

Släkten Moderus och Modéer har ända sedan slutet av 1700-talet intresserat släktforskare. Men allt som skrivits har inte varit riktigt. Här presenteras nya rön om släktens historia.

Av *Gunnar Ståhl*, Bromma ..... 23

## **Prosten Olof Broman och hans Ättqvisl.**

Han var en mångsysslare av stora mått, men ryssarna förstörde 1721 nästan allt han åstadkommit. Men snart var den idoge prosten åter i arbete. I dag känner vi honom mest för hans släktutredningar.

Av *Lars Nylander*, Söderhamn ..... 83

## **Hur tolkar man gamla släktutredningar?**

Hur avgör man värdet på en äldre släktutredning? Vad kan man exempelvis säga om gamle prostens Broman's uppgifter om släkten Djurbergs äldsta led? Här ges källkritiska råd och tips.

Av *Urban Sikeborg*, Sollentuna ..... 105

## **En soldat vid namn Zacharoff.**

Ibland är det inte i de vanliga källorna som svaren på forskarens frågor finns. Soldat Zacharoffs öden kunde kartläggas med hjälp av kämnärsrättsprotokoll, brödmönsterrullor och rapportjournaler.

Av *Ted Rosvall*, Falköping ..... 131

**Arsenik och gamla anor. Historien om en bondsons hastiga död.**

I skånska Hörja inträffade 1810 ett egendomligt dödsfall, som blev upptakten till en omfattande rättegång. Bondsonen Sven Kjerstenson verkade ha blivit förgiftad – men blev han verkligen det?

Av *Erik Kjellsson*, Helsingborg ..... 139

**Avlidna nordbor på Saint-Barthélemy.**

Kyrkböckerna för svenska kolonin Saint-Barthélemy i Västindien är bevarade och förvaras i Aix-en-Provence i Frankrike. Här publiceras en avskrift av dödboken till hjälp för forskare.

Av *Peter Heimbürger*, Bromma ..... 173

**Väderölotsar räddade Britt G. Hallqvists farfar.**

Den som söker lundaförfattarinnan Britt G. Hallqvists (1914–1997) rötter hamnar ganska snart i ett dramatiskt skeppsbrott på svenska västkusten som leder vidare till Österbotten i Finland.

Av *Inger Rudberg*, Lund ..... 181

**»Om dig Pettersson...» i ett tvistemålsprotokoll från Mora år 1830.**

Kanslisvenskan i gamla protokoll ter sig vid en första anblick ofta helt oläslig med sina invecklade satser. Men den som läser mer noggrant kan faktiskt finna genialt koncentrerad fakta.

Av *Exbiörn Henricson*, Solna ..... 217

**Herrarna till Aspanäs – medeltida stormän i Sommabygden.**

Den heliga Birgitta tillbringade på 1300-talet några barndomsår hos sin moster på sätesgården Aspanäs i Malexander i Östergötland. Det är ägarna till denna gård som skildras i denna artikel.

Av *Göran Sparrlöf*, Vadstena ..... 221

**Skilsmässor på 1830-talet i Linköpings stift.**

Skilsmässor var synnerligen ovanliga i äldre tider. Det är nog en allmän uppfattning. Men den som läser domkapitlens protokoll får en lite annan bild; där är skilsmässomål faktiskt inte alls ovanliga.

Av *Elisabeth Thorsell*, Järfälla ..... 269

**En inblick i några 1700-talsfamiljers hårda liv.**

Vi får stifta bekantskap med familjerna Rosenberg på Fullerstad och Westerberg i Stockholm. Det är en historia kantad av skandaler som inbegriper förgiftning, skällsord och otrohet.

*Av Nils Hård af Segerstad, Bromma* ..... 287

**Dödsorsaker i Arbrå 1910.**

Farfars far skulle ha dött en dramatisk död, och dessutom på samma dag som sin egen far. Det var omständigheter som lockade till denna undersökning om dödsorsakerna i Arbrå 1910.

*Av Jan Erik Hallström, Sundbyberg* ..... 313

**Spanska sjukan i Vikmanshyttan.**

För bara drygt 80 år sedan drabbades Sverige av en smittosam sjukdom som på kort tid tog närmare 40.000 liv. Om spanska sjukans härjningar i Vikmanshyttan handlar denna artikel.

*Av Thord Holst, Vikmanshyttan* ..... 329

**Sveriges Släktforskarförbund 2001.**

Verksamhetsberättelse och bokslut ..... 337

**Presentation av författarna.** ..... 351